

W poniższej tabeli zestawiono poszczególne poziomy wymagań z konkretnymi ocenami szkolnymi.

Poziom	Ocena
K	dopuszczająca
K+P	dostateczna
K+P+R	dobra
K+P+R+D	bardzo dobra / celująca*
K+P+R+D+W	celująca

poziom K – konieczny

poziom P – podstawowy

poziom R – rozszerzający

poziom D – dopełniający

poziom W – wykraczający

* Pełne opanowanie wymagań sformułowanych w podstawie programowej jest warunkiem koniecznym do wystawienia uczniowi oceny celującej. Nauczyciel określa, które wymagania wykraczające poza podstawę programową są dodatkowymi elementami decydującymi o ocenie celującej.

WYMAGANIA PROGRAMOWE DLA KLASY VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ
według programu „Wczoraj i dziś” autorstwa dr. Tomasza Maćkowskiego
(dostosowane do podręcznika o tym samym tytule, którego autorem jest dr Grzegorz Wojciechowski)

Badana czynność uczniów		Poziomy wymagań				
		K	P	R	D	W
I. Walka o odzyskanie niepodległości						
Wiadomości	- wie, że „Mazurek Dąbrowskiego” jest jednym z polskich symboli narodowych	+				
	- wymienia wydarzenia z historii Polski, do których nawiązuje tekst „Mazurka Dąbrowskiego”		+			
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja, emigracja</i>		+			
	- rozumie, w jakim celu powstały Legiony Polskie			+		
	- tłumaczy, kim był Józef Wybicki			+		
	- wie, czym była rewolucja francuska				+	
	- prezentuje postać Napoleona Bonapartego				+	
	- podaje datę powstania Księstwa Warszawskiego				+	
	- wie, jak zmieniały się granice Księstwa Warszawskiego				+	
	- wyjaśnia, dlaczego Księstwo Warszawskie przestało istnieć				+	
	- opowiada o zasługach księcia Józefa Poniatowskiego					+
	- omawia teorie na temat przyczyny śmierci Napoleona Bonapartego					+
	- podaje datę wybuchu powstania listopadowego	+				
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>represje, konfiskata</i>		+			
	- zna najważniejsze wydarzenia z okresu wojny polsko-rosyjskiej w 1831 roku			+		
	- wie, że podczas powstania listopadowego sejm podjął uchwałę o barwach narodowych				+	
	- tłumaczy, jakie decyzje dotyczące ziem polskich podjęto na kongresie wiedeńskim				+	
	- wymienia miejsca najważniejszych bitew stoczonych podczas powstania listopadowego				+	
	- tłumaczy, dlaczego Dzień Podchorążego przypada 29 listopada					+
	- podaje imiona i nazwiska wybitnych Polaków, którzy wyemigrowali po klęsce powstania listopadowego oraz w czasach późniejszych		+			
	- wie, czym była Wielka Emigracja		+			
	- wymienia wybitnych Polaków żyjących współcześnie na emigracji			+		
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>romantyzm, emisariusz</i>				+	
	- wie, co wydarzyło się w Europie w 1848 roku				+	
	- podaje datę wybuchu powstania styczniowego i określa czas trwania tego zrywu	+				
	- przedstawia cele, jakie przyświecały powstańcom listopadowym i styczniowym	+				
- tłumaczy, na czym polegała walka partyzancka		+				
- podaje przykłady represji zastosowanych wobec Polaków po klęsce powstań narodowych		+				
- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>manifestacja, branka, katorga</i>			+			
- wymienia przyczyny manifestacji patriotycznych Polaków w 1861 roku			+			
- wie, kim był Romuald Traugutt			+			
Umiejętności	- zaznacza na osi czasu daty: 1795, 1797, 1807	+				
	- tłumaczy na podstawie tekstu źródłowego, na czym polegała rola gen. Jana Henryka Dąbrowskiego w tworzeniu Legionów Polskich				+	
	- interpretuje tekst „Mazurka Dąbrowskiego”				+	
	- ocenia, jakie znaczenie dla dążeń niepodległościowych Polaków miała klęska Napoleona w wojnie z państwami zaborczymi				+	
	- wymienia elementy narodowe w umundurowaniu polskich legionistów					+
	- zaznacza na osi czasu okresy trwania powstań: listopadowego i styczniowego	+				
	- wskazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew stoczonych w trakcie powstania		+			

	listopadowego i styczniowego					
	- wymienia przyczyny i skutki powstania listopadowego		+			
	- określa, dlaczego powstanie listopadowe zakończyło się klęską			+		
	- opowiada o represjach stosowanych wobec Polaków przez władze carskie po upadku powstań narodowych			+		
	- ocenia, czy decyzja o zorganizowaniu powstania listopadowego była słuszna					+
	- omawia na podstawie zebranych informacji zasługi Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza i Heleny Modrzejewskiej dla kultury polskiej		+			
	- rozpoznaje najważniejsze cechy utworów romantycznych					+
	- charakteryzuje sposób walki w czasie powstania styczniowego			+		
	- wyjaśnia sens tekstu pieśni „Boże, coś Polskę”				+	
	- opowiada o funkcjonowaniu państwa podziemnego w okresie powstania styczniowego				+	
	- wskazuje na mapie obszary, na których podczas powstania styczniowego toczyły się walki partyzanckie				+	
	- porównuje powstanie listopadowe ze styczniowym					+
	II. Pod zaborami	K	P	R	D	W
Wiadomości	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, germanizacja</i>	+				
	- omawia zasługi Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego, Jana Matejki, Stanisława Moniuszki oraz Heleny Modrzejewskiej dla rozwoju polskiej kultury	+				
	- zna przyczyny wybuchu strajku polskich dzieci we Wrześni		+			
	- tłumaczy, czym były rugi pruskie			+		
	- wie, jaką rolę odegrał Michał Drzymała w walce z germanizacją			+		
	- wymienia sposoby walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją				+	
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja przemysłowa, fabryka, manufaktura, maszyna parowa, kolej żelazna, statek parowy, silnik elektryczny, telegraf</i>		+			
	- opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce			+		
	- podaje przyczyny emigracji zarobkowej Polaków w XIX wieku			+		
	- wie, w jaki sposób XIX-wieczni robotnicy walczyli o swoje prawa			+		
	- zna zasługi Hipolita Cegielskiego dla rozwoju gospodarczego ziem polskich w XIX wieku				+	
	- wymienia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie		+			
	- omawia zasługi Ignacego Łukasiewicza dla rozwoju polskiego przemysłu naftowego			+		
	- podaje daty: otwarcia pierwszej linii kolejowej, skonstruowania telefonu przez Aleksandra Grahama Bella, wynalezienia żarówki przez Tomasza Edisona				+	
	- wymienia odkrycia dokonane przez Ludwika Pasteura i Wilhelma Roentgena				+	
Umiejętności	- zaznacza na osi czasu datę strajku polskich dzieci we Wrześni		+			
	- opowiada na podstawie tekstu źródłowego o prześladowaniach polskich uczniów w zaborze rosyjskim		+			
	- omawia na podstawie zebranych informacji rozwój polskiej kultury pod zaborami			+		
	- wyjaśnia, na czym polega symboliczne znaczenie postawy Michała Drzymały oraz strajku dzieci we Wrześni			+		
	- porównuje współczesne szkoły z tymi działającymi pod zaborami				+	
	- charakteryzuje sytuację Polaków w poszczególnych zaborach					+
	- rozróżnia rzemieślnicze i fabryczne formy produkcji przemysłowej		+			
	- pokazuje na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich		+			
	- wskazuje na mapie świata państwa, do których Polacy najczęściej emigrowali z przyczyn ekonomicznych		+			
	- wymienia przyczyny i skutki zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie			+		

	- omawia proces uprzemysłowienia w XIX wieku			+		
	- rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową			+		
	- przedstawia znaczenie Łodzi we współczesnej Polsce					+
	- porównuje sposoby podróżowania w XIX i XXI wieku				+	
	- charakteryzuje życie w mieście pod koniec XIX stulecia			+		
	- ocenia, które spośród XIX-wiecznych wynalazków wywarły największy wpływ na życie mieszkańców miast				+	
	- opowiada o życiu i osiągnięciach Marii Skłodowskiej-Curie					+
III. Odrodzenie państwa polskiego		K	P	R	D	W
Wiadomości	- podaje daty wybuchu I wojny światowej i jej zakończenia	+				
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>państwa centralne, ententa, traktat wersalski, front</i>			+		
	- wie, kim byli bolszewicy			+		
	- wymienia społeczne i gospodarcze skutki I wojny światowej				+	
	- omawia zasługi postaci, które przyczyniły się do odzyskania przez Polskę niepodległości: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego	+				
	- wskazuje, które wydarzenie z historii Polski upamiętnia się podczas Narodowego Święta Niepodległości	+				
	- podaje datę Bitwy Warszawskiej		+			
	- wie, kogo nazywa się Orłętami Lwowskimi		+			
	- wymienia czynniki, które zadecydowały o odzyskaniu niepodległości przez Polskę			+		
	- wyjaśnia, w jakich okolicznościach Polacy odbudowywali swoje państwo po zakończeniu I wojny światowej			+		
	- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące sprawy polskiej			+		
	- omawia proces kształtowania się granic II Rzeczypospolitej oraz wymienia wydarzenia, które zadecydowały o zasięgu terytorialnym Polski			+		
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plebiscyt, Wolne Miasto Gdańsk</i>			+		
	- tłumaczy, w jakim celu powołano Ligę Narodów					+
	- opowiada o działalności szpiegów na terytorium Wolnego Miasta Gdańska					+
	- zna oficjalną nazwę państwa polskiego w latach 1918–1939	+				
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>parlament, partia, opozycja</i>		+			
	- tłumaczy, na czym polegał ustroj utrwalony w Polsce przez konstytucję z 1921 roku			+		
	- wskazuje na wielonarodowy charakter społeczeństwa II Rzeczypospolitej			+		
	- wymienia mniejszości narodowe i religijne, które zamieszkiwały II Rzeczpospolitą			+		
- omawia trudności, z którymi zmagala się odrodzona Rzeczpospolita			+			
- wyjaśnia, jakie były zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego dla rozwoju polskiej gospodarki				+		
- tłumaczy, jakie znaczenie dla II Rzeczypospolitej miała budowa portu w Gdyni oraz utworzenie Centralnego Okręgu Przemysłowego				+		
- wymienia najważniejsze kulturalne i sportowe osiągnięcia II Rzeczypospolitej				+		
- określa, jaką rolę we współczesnej Polsce odgrywa Gdynia					+	
Umiejętności	- zaznacza na osi czasu daty: 1914, 1918	+				
	- odnajduje na mapie państwa centralne oraz kraje należące do ententy			+		
	- wskazuje na mapie Europy obszary, na których toczyły działania wojenne podczas I wojny światowej				+	
	- rozpoznaje nowe rodzaje broni, które zastosowano w trakcie wojny 1914–1918				+	
	- określa przyczyny i skutki wydarzeń w Rosji w 1917 roku					+
- porównuje sytuację we współczesnej Europie z sytuacją, która panowała na kontynencie europejskim na początku XX wieku					+	

	- zaznacza na osi czasu datę 11 listopada 1918 roku	+				
	- odszukuje informacje o zasługach Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego dla państwa polskiego		+			
	- porównuje koncepcje Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego dotyczące odzyskania niepodległości przez Polskę		+			
	- opisuje na podstawie tekstu źródłowego nastroje Polaków w pierwszych dniach wolności			+		
	- ocenia, jaki wpływ na odzyskanie niepodległości przez Polskę miał wybuch konfliktu między państwami zaborczymi				+	
	- zaznacza na osi czasu okresy trwania powstania wielkopolskiego i III powstania śląskiego oraz datę Bitwy Warszawskiej		+			
	- omawia, jak kształtowały się granice Polski w latach 1918–1922, oraz wskazuje na mapie najważniejsze zmiany terytorialne			+		
	- ocenia znaczenie zwycięstwa w wojnie polsko-bolszewickiej dla odrodzonej Rzeczypospolitej			+		
	- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienia jej sąsiadów	+				
	- zaznacza na osi czasu daty: uchwalenia konstytucji marcowej, wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta oraz zamachu majowego		+			
	- określa na podstawie mapy, jakie obszary II Rzeczypospolitej zamieszkiwali przedstawiciele poszczególnych mniejszości narodowych i religijnych			+		
	- wymienia przyczyny i skutki zamachu majowego				+	
	- charakteryzuje warstwy społeczne II Rzeczypospolitej					+
	- opowiada o problemach i sukcesach gospodarczych II Rzeczypospolitej			+		
	- wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki przemysłowe w międzywojennej Polsce				+	
	- omawia na podstawie zebranych informacji sytuację gospodarczą swojego regionu w okresie międzywojennym					+
	- prezentuje postać Józefa Piłsudskiego		+			
	IV. Świat między wojnami	K	P	R	D	W
Wiadomości	- wymienia najważniejsze zmiany terytorialne, jakie dokonały się w Europie po I wojnie światowej			+		
	- prezentuje dokonania Charlesa Lindbergha, Aleksandra Fleminga oraz Alberta Einsteina					+
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>penicylina, jazz, film animowany</i>					+
	- tłumaczy, jak rozwój nauki i techniki wpłynął na codzienne życie ludzi w okresie międzywojennym					+
	- rozwija skrót ZSRR	+				
	- omawia metody sprawowania władzy, które stosował Józef Stalin	+				
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>totalitaryzm, propaganda, łagier</i>		+			
	- wie, kim był Adolf Hitler i jakie były jego poglądy	+				
	- tłumaczy znaczenie terminów: <i>nazizm, rasizm, obóz koncentracyjny, Hitlerjugend, ograniczenie praw obywatelskich, III Rzesza</i>			+		
	- rozumie, dlaczego nazistom udało się zdobyć władzę w Niemczech			+		
	- wyjaśnia, w jaki sposób Adolf Hitler umacniał swoją władzę			+		
	- wie, dlaczego we współczesnym świecie walczy się z rasizmem			+		
	- omawia metody kształtowania „nowego człowieka”, które wykorzystywano w Związku Radzieckim i w nazistowskich Niemczech				+	
	- wymienia żądania wysuwane przez Hitlera wobec Polski pod koniec 1938 roku		+			
	- podaje datę zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow i tłumaczy, czego dotyczył ten dokument		+			
	- wyjaśnia, w jaki sposób Hitler łamał postanowienia traktatu wersalskiego			+		
	- rozumie, jakie zagrożenie dla Rzeczypospolitej wynikało z zawarcia przez Niemcy i ZSRR paktu Ribbentrop-Mołotow			+		

	- tłumaczy, kim był Józef Beck				+	
	- wyjaśnia, dlaczego współcześnie funkcjonują organizacje międzynarodowe strzegące pokoju					+
Umiejętności	- zaznacza na osi czasu datę podpisania traktatu wersalskiego	+				
	- wskazuje na mapie miejsce podpisania traktatu wersalskiego oraz państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej			+		
	- ocenia znaczenie odkrycia dokonanego przez Aleksandra Fleminga dla rozwoju medycyny					+
	- tworzy historyjkę obrazkową przedstawiającą jeden dzień z życia człowieka w epoce międzywojennej					+
	- zaznacza na osi czasu daty: 1922, 1932	+				
	- ocenia sposób sprawowania władzy przez Józefa Stalina			+		
	- opisuje na podstawie tekstu źródłowego warunki panujące w łagrach			+		
	- przedstawia Koreę Północną jako przykład współczesnego państwa totalitarnego				+	
	- porównuje sposób sprawowania władzy w państwie totalitarnym z rządami w kraju demokratycznym					+
	- omawia na podstawie tekstu źródłowego, w jaki sposób prześladowano Żydów w nazistowskich Niemczech		+			
	- uzasadnia konieczność walki z rasizmem we współczesnym świecie			+		
	- zaznacza na osi czasu datę 23 sierpnia 1939 roku	+				
	- wskazuje na mapie państwa, które w okresie międzywojennym padły ofiarą zaborczej polityki nazistowskich Niemiec			+		
	- tłumaczy na podstawie tekstu źródłowego, jakie było stanowisko Polski wobec żądań, które wysunął Hitler w 1939 roku			+		
	- umieszcza na osi czasu daty przyłączenia Austrii do III Rzeszy oraz rozbioru Czechosłowacji				+	
	- ocenia stanowisko polskich władz wobec żądań hitlerowskich Niemiec				+	
	- wyjaśnia, dlaczego pakt Ribbentrop-Mołotow jest nazywany IV rozbiorem Polski					+
- opowiada o życiu i dokonaniach Aleksandra Fleminga					+	
V. II wojna światowa		K	P	R	D	W
Wiadomości	- podaje daty wybuchu II wojny światowej oraz ataku ZSRR na Polskę	+				
	- wymienia ważne wydarzenia, które rozegrały się podczas kampanii wrześniowej: obronę półwyspu Westerplatte, obronę Poczty Polskiej w Gdańsku, bitwę nad Bzurą			+		
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kampania wrześniowa, wojna totalna, internowanie, Korpus Ochrony Pogranicza</i>			+		
	- wie, kim byli: Władysław Raczkiewicz, gen. Władysław Sikorski, gen. Franciszek Kleeberg, mjr Henryk Dobrzański „Hubal”, Stefan Starzyński			+		
	- tłumaczy, w jaki sposób współcześnie upamiętnia się bohaterstwo polskich żołnierzy walczących w kampanii wrześniowej				+	
	- podaje daty ataku III Rzeszy na ZSRR oraz agresji Japonii na Stany Zjednoczone			+		
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>inwazja, państwa osi, alianci, koalicja antyhitlerowska, Pearl Harbor</i>			+		
	- wymienia najważniejsze działania wojenne prowadzone w Europie w latach 1940–1942				+	
	- opowiada o działaniach wojennych prowadzonych na Dalekim Wschodzie					+
	- tłumaczy, jakie znaczenie dla współczesnych Amerykanów ma Pearl Harbor					+
	- podaje miejsca i daty najważniejszych bitew II wojny światowej, w których brały udział polskie formacje wojskowe		+			
- wyjaśnia, kim byli: gen. Stanisław Sosabowski, gen. Władysław Anders, gen. Stanisław Maczek, gen. Zygmunt Berling			+			

	- podaje dokładną datę zakończenia II wojny światowej w Europie			+		
	- wie, co wydarzyło się w 1945 roku w Hiroszynie i Nagasaki					+
	- określa, kiedy zakończyła się II wojna światowa na Dalekim Wschodzie					+
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa, powstanie warszawskie, sabotaż, mały sabotaż</i>	+				
	- rozwija skrót AK	+				
	- opisuje sytuację Polaków na terenach okupowanych przez III Rzeszę i ZSRR z użyciem terminów: <i>okupacja, łapanka, getto, robotnicy przymusowi</i>		+			
	- tłumaczy, czym była zbrodnia wołyńska		+			
	- podaje datę wybuchu powstania warszawskiego		+			
	- wyjaśnia, co wydarzyło się w Katyniu		+			
	- rozumie, dlaczego powstało Muzeum Powstania Warszawskiego				+	
	- opisuje warunki panujące w gettach w czasie II wojny światowej		+			
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Holokaust, obóz zagłady, Auschwitz-Birkenau</i>		+			
	- podaje datę wybuchu powstania w getcie warszawskim			+		
	- wie, kim był Janusz Korczak			+		
	- wyjaśnia, na czym polegała działalność „Żegoty”			+		
	- omawia zasługi Ireny Sendlerowej			+		
	- tłumaczy, w jaki sposób upamiętnia się osoby, które pomagały Żydom w czasie II wojny światowej					+
Umiejętności	- umieszcza na osi czasu daty: 1 września 1939 roku, 17 września 1939 roku	+				
	- wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę we wrześniu 1939 roku	+				
	- zaznacza na mapie linię podziału ziem polskich między Niemcy a ZSRR		+			
	- wymienia przyczyny i skutki klęski Polski w kampanii wrześniowej w 1939 roku		+			
	- opowiada o przebiegu kampanii wrześniowej			+		
	- opisuje na podstawie tekstu źródłowego przygotowania Polaków do obrony Grodna przed atakiem Armii Czerwonej			+		
	- ocenia postawę polskich żołnierzy i cywilów w pierwszych tygodniach wojny				+	
	- zdobywa informacje o losach swoich przodków w 1939 roku					+
	- tworzy mapę myśli dotyczącą kampanii wrześniowej					+
	- wskazuje na mapie państwa, które padły ofiarą niemieckiej agresji po 1939 roku, oraz kraje będące sojusznikami III Rzeszy			+		
	- ocenia, jakie znaczenie dla przebiegu II wojny światowej miało przyłączenie się Stanów Zjednoczonych i Związku Radzieckiego do walki po stronie aliantów				+	
	- zaznacza na osi czasu daty: ataku III Rzeszy na ZSRR, bitwy pod Kurskiem, inwazji na Normandię, kapitulacji Niemiec i Japonii				+	
	- wskazuje na mapie państwa zajęte przez Armię Czerwoną w latach 1944–1945			+		
	- omawia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej			+		
	- opowiada, w jaki sposób wspólnie upamiętnia się polskich żołnierzy, którzy walczyli podczas II wojny światowej				+	
	- gromadzi informacje dotyczące 2. Korpusu Polskiego					+
	- ocenia, czy decyzja Amerykanów o użyciu broni atomowej była słuszna					+
	- przedstawia historię niedźwiedzia Wojtka					+
	- zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania warszawskiego	+				
	- tłumaczy, w jaki sposób społeczeństwo polskie walczyło z okupantami		+			
	- przedstawia przyczyny i skutki wybuchu powstania warszawskiego		+			
	- wskazuje na mapie największe getta, hitlerowskie obozy koncentracyjne oraz miejsca na Wschodzie, w których zamordowano polskich oficerów		+			
	- charakteryzuje metody walki, które stosowali Polacy w trakcie powstania warszawskiego			+		
	- gromadzi informacje o sytuacji w swojej miejscowości w czasie II wojny					+

	światowej						
	- opowiada na podstawie tekstu źródłowego, w jaki sposób ratowano żydowskie dzieci żyjące w gettach		+				
	- wyjaśnia, w jaki sposób Polacy pomagali Żydom w czasie okupacji			+			
	- ocenia postawy, jakie przyjmowali Polacy wobec losu Żydów w trakcie II wojny światowej				+		
	- przedstawia sylwetkę Ireny Sendlerowej					+	
VI. Polska Rzeczpospolita Ludowa		K	P	R	D	W	
Wiadomości	- podaje daty utworzenia NATO i Układu Warszawskiego					+	
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Układ Warszawski, Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), mur berliński, wyścig zbrojeń</i>					+	
	- tłumaczy, czym była zimna wojna					+	
	- wymienia współczesne cele NATO					+	
	- omawia rolę, którą odgrywa Polska w Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego					+	
	- wie, co oznacza skrót <i>PRL</i>	+					
	- przedstawia okoliczności objęcia władzy w Polsce przez komunistów		+				
	- opowiada, w jaki sposób polskie społeczeństwo uczestniczyło w powojennej odbudowie kraju		+				
	- rozwija skróty: <i>PZPR, UB, MO</i>		+				
	- tłumaczy, jakie były skutki przesiedleń ludności w Polsce po zakończeniu II wojny światowej				+		
	- podaje datę uchwalenia konstytucji PRL				+		
	- wskazuje wady i zalety życia w Polsce czasów komunistycznych	+					
	- wyjaśnia, dlaczego rządy panujące w PRL określa się jako dyktaturę partii komunistycznej		+				
	- wymienia charakterystyczne cechy gospodarki PRL		+				
	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>cenzura</i>		+				
	- tłumaczy, dlaczego w historii Polski lata 1944–1956 są określane jako „czasy stalinowskie”				+		
	- rozumie termin <i>opozycja demokratyczna</i>	+					
	- omawia rolę, jaką odegrał Kościół katolicki w okresie PRL		+				
	- podaje datę wyboru Karola Wojtyły na papieża		+				
	- wyjaśnia, dlaczego bojowników podziemia niepodległościowego określa się jako Żołnierzy Wyklętych				+		
	- podaje daty najważniejszych protestów Polaków przeciw władzy komunistycznej w latach 1956, 1970, 1976 i 1980				+		
	- wymienia zasługi kardynała Stefana Wyszyńskiego				+		
	- przedstawia formy oporu Polaków przeciwko komunistycznej władzy				+		
	- prezentuje zasługi Lecha Wałęsy i księdza Jerzego Popiełuszki dla odzyskania przez Polskę suwerenności		+				
	- podaje datę podpisania porozumień sierpniowych w Gdańsku		+				
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>strajk, stan wojenny</i>		+				
	- rozwija skrót <i>SB</i>				+		
	- opisuje warunki życia Polaków w czasie stanu wojennego				+		
	- omawia działania opozycji demokratycznej z użyciem określenia <i>walka bez przemocy</i>				+		
	- wymienia postacie i organizacje, które działają współcześnie w obronie praw człowieka					+	
	Umiejętności	- wskazuje na mapie państwa europejskie, które w okresie zimnej wojny należały do NATO oraz do Układu Warszawskiego			+		
		- wyjaśnia na podstawie tekstu źródłowego, czym była żelazna kurtyna				+	
- zaznacza na osi czasu daty: utworzenia NATO, powstania Układu Warszawskiego oraz budowy muru berlińskiego						+	

	- tłumaczy, na czym polegała rywalizacja ZSRR i Stanów Zjednoczonych w okresie zimnej wojny					+
	- porównuje mapę współczesnej Europy z mapą kontynentu europejskiego po 1945 roku					+
	- wskazuje na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienia jej sąsiadów	+				
	- porównuje granice II Rzeczypospolitej z granicami PRL		+			
	- umieszcza na osi czasu daty powstania PZPR oraz uchwalenia konstytucji PRL			+		
	- na podstawie tekstu źródłowego wymienia metody, które pozwoliły komunistom odnieść zwycięstwo wyborcze w 1947 roku				+	
	- wyjaśnia, z jakimi trudnościami zmagano się podczas odbudowy Warszawy po 1945 roku					+
	- opowiada o społeczeństwie PRL z użyciem terminów: <i>likwidacja analfabetyzmu, awans społeczny, cenzura, ukryte bezrobocie, łamanie praw obywatelskich, propaganda sukcesu</i>			+		
	- opisuje życie codzienne mieszkańców PRL na podstawie relacji osób starszych					+
	- wskazuje różnice między PRL a współczesną Polską ze szczególnym uwzględnieniem warunków życia codziennego					+
	- zaznacza na osi czasu daty protestów społecznych w PRL oraz datę wyboru Karola Wojtyły na papieża			+		
	- porównuje, czym różnią się współczesne strajki od demonstracji z czasów PRL				+	
	- ocenia, jakie znaczenie dla polskiego społeczeństwa stanowił wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża					+
	- na podstawie zebranych informacji przedstawia sylwetkę wybranego żołnierza podziemia niepodległościowego					+
	- omawia przyczyny i skutki powstania NSZZ „Solidarność”		+			
	- tłumaczy, za jaką działalność jest przyznawana Pokojowa Nagroda Nobla, oraz wyjaśnia, dlaczego Lech Wałęsa otrzymał to wyróżnienie			+		
	- charakteryzuje na podstawie tekstu źródłowego politykę władz komunistycznych wobec opozycji demokratycznej w Polsce			+		
	- opowiada o działalności papieża Jana Pawła II					+
	- wymienia przyczyny strajków w 1980 roku				+	
	- wyjaśnia, na czym polegały prześladowania opozycji demokratycznej w czasach komunistycznych				+	
	- na podstawie zebranych informacji przygotowuje prezentację dotyczącą księdza Jerzego Popiełuszki					+
	- proponuje zmiany, jakie należy wprowadzić w szkole w celu poprawy warunków nauki					+
VII. Współczesna Polska		K	P	R	D	W
Wiadomości	- określa, od kiedy państwo polskie jest nazywane III Rzeczpospolitą	+				
	- wymienia najważniejsze postanowienia Okrągłego Stołu		+			
	- omawia rolę, jaką odegrał Tadeusz Mazowiecki w okresie przemian w 1989 roku		+			
	- wyjaśnia, co oznacza termin <i>wolne wybory</i>		+			
	- podaje nazwisko pierwszego prezydenta Polski wybranego w wyborach powszechnych			+		
	- przedstawia najważniejsze wydarzenia, jakie rozegrały się w Europie z lat 1989–1992: upadek muru berlińskiego, zjednoczenie Niemiec, rozpad ZSRR i rozpad Jugosławii					+
	- rozumie, że wraz z upadkiem ZSRR zakończyła się zimna wojna				+	
	- wymienia zmiany, które dokonały się w polskim szkolnictwie na skutek przeobrażeń politycznych po 1989 roku				+	
	- tłumaczy, czym był „Jarmark Europa”					+

- podaje oficjalną nazwę państwa polskiego	+				
- określa w przybliżeniu powierzchnię Polski oraz omawia podział administracyjny kraju		+			
- zna datę uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej		+			
- tłumaczy, w jakich dziedzinach życia przejawia się demokratyczny charakter państwa polskiego		+			
- wymienia najważniejsze organy władzy państwowej w Polsce: prezydenta RP, premiera i Radę Ministrów, Sejm i Senat, sądy		+			
- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>konstytucja, wolne media, wolność słowa, opinia publiczna</i>			+		
- omawia zadania poszczególnych organów władzy państwowej oraz władz samorządowych			+		
- wskazuje, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na organizację życia szkoły			+		
- wymienia prezydentów III Rzeczypospolitej				+	
- tłumaczy, dlaczego sądy w Polsce są niezależne od pozostałych organów władzy				+	
- podaje przykłady konkretnych działań podejmowanych przez samorząd w miejscu swojego zamieszkania					+
- określa rodzinę jako podstawową grupę społeczną	+				
- wymienia uczniowskie prawa i obowiązki	+				
- wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawa człowieka</i>		+			
- rozumie, w jakim celu powołano urzędy Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka		+			
- podaje przykłady instytucji, do których można się zwrócić w przypadku łamania praw dziecka			+		
- rozwija skrót <i>ONZ</i> i określa, czym zajmuje się Organizacja Narodów Zjednoczonych				+	
- wie, za jakie zasługi przyznaje się <i>Order Uśmiechu</i>				+	
- wymienia przykłady działań mających na celu ochronę praw człowieka na świecie					+
- wskazuje pracę jako jedną z podstawowych form działalności człowieka	+				
- podaje przykłady grup społecznych		+			
- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie</i>			+		
- rozumie, że funkcjonowanie społeczeństwa możliwe jest dzięki odpowiedniemu podziałowi pracy			+		
- wie, czym są kwalifikacje zawodowe			+		
- wymienia skutki emigracji zarobkowej Polaków			+		
- tłumaczy, dlaczego wciąż powstają nowe zawody, a niektóre zajęcia są coraz rzadziej wykonywane				+	
- wyjaśnia znaczenie terminu <i>Unia Europejska</i>	+				
- podaje daty powstania Unii Europejskiej oraz wstąpienia Polski do tej organizacji		+			
- tłumaczy, co oznaczają terminy: <i>integracja europejska, europejska solidarność</i>		+			
- przedstawia rolę, jaką w procesie integracji europejskiej odegrał Robert Schuman			+		
- określa, ile państw należy do Unii Europejskiej			+		
- omawia działania podejmowane przez państwa członkowskie UE w celu integracji gospodarczej, rozwoju regionalnego i ochrony środowiska			+		
- wyjaśnia, czym była Europejska Wspólnota Gospodarcza, oraz podaje, w którym roku powstała ta organizacja				+	
- wymienia władców, którzy podejmowali w średniowieczu próby zjednoczenia Europy					+
- przedstawia najważniejsze wydarzenia w procesie integracji Polski z UE			+		

	- podaje przykłady argumentów, które wysuwali zwolennicy i przeciwnicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej				+	
	- określa, jakie znaczenie dla Polaków miało przystąpienie Rzeczypospolitej do strefy Schengen				+	
	- tłumaczy, w jaki sposób Polska wykorzystuje fundusze unijne					+
Umiejętności	- zaznacza na osi czasu daty: 4 czerwca 1989 roku, 1990 rok, 2 kwietnia 1997 roku	+				
	- ocenia znaczenie wyborów z 4 czerwca 1989 roku w procesie przemian demokratycznych w Polsce		+			
	- wskazuje na mapie państwa europejskie, które powstały lub odrodziły się po upadku komunizmu		+			
	- przedstawia przyczyny i skutki obrad Okrągłego Stołu			+		
	- opowiada, jak doszło do powstania „Jarmarku Europa”					+
	- odnajduje na mapie państwa sąsiadujące z Polską oraz województwo, w którym mieszka	+				
	- wskazuje fragmenty Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, które świadczą o demokratycznym charakterze państwa polskiego			+		
	- omawia na podstawie schematu procedurę powoływania władz samorządowych w Polsce				+	
	- wymienia problemy miejscowości lub gminy, które są najistotniejsze z punktu widzenia mieszkańców					+
	- wyjaśnia, na czym polegają prawa i obowiązki obywateli RP			+		
	- tłumaczy, jakie są zadania Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka			+		
	- ocenia, jakie znaczenie miało uchwalenie Powszechnej deklaracji praw człowieka				+	
	- określa znaczenie pracy w życiu człowieka		+			
	- wyjaśnia, na czym polegały reformy gospodarcze w Polsce po upadku komunizmu			+		
	- omawia role, jakie odgrywają poszczególne grupy społeczne we współczesnym społeczeństwie				+	
	- wymienia na podstawie informacji uzyskanych z różnych źródeł (np. w trakcie rozmów z osobami starszymi) najistotniejsze problemy współczesnej Polski				+	
	- ocenia przemiany gospodarcze po 1989 roku					+
	- na podstawie infografiki określa, jakie kwalifikacje są potrzebne do wykonywania różnych zawodów					+
	- rozpoznaje symbole Unii Europejskiej: flagę i hymn („Ode do radości”)	+				
	- zaznacza na osi czasu datę powstania Unii Europejskiej		+			
	- tłumaczy, na czym polega polityka otwartych granic w Unii Europejskiej			+		
	- opowiada o początkach integracji europejskiej				+	
	- omawia na podstawie mapy etapy poszerzania wspólnoty europejskiej o kolejne państwa				+	
	- umieszcza na osi czasu datę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej	+				
	- przedstawia przyczyny i skutki wstąpienia Polski do UE		+			
	- opisuje zmiany, jakie dokonały się w Polsce po przyjęciu do Unii Europejskiej			+		
	- wymienia korzyści oraz obowiązki i ograniczenia wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej			+		
	- ocenia, jak przynależność Polski do UE może wpłynąć na życie młodych ludzi				+	
	- prezentuje sylwetkę Roberta Schumana					+
	VIII. Problemy ludzkości		K	P	R	D
Wiadomości	- wymienia nowoczesne środki transportu	+				
	- tłumaczy, co oznacza powiedzenie „świat stał się mniejszy”, oraz wskazuje przyczyny określanego w ten sposób zjawiska		+			

	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>podbój kosmosu, lądowanie człowieka na Księżycu, wahadłowiec, sztuczny satelita, nawigacja GPS</i>		+				
	- podaje daty najważniejszych wydarzeń związanych z podbojem kosmosu			+			
	- wie, kim był Jurij Gagarin			+			
	- określa, w jaki sposób katastrofy ekologiczne wpływają na zanieczyszczenie środowiska naturalnego			+			
	- omawia działania, które są podejmowane w celu ograniczenia zanieczyszczenia środowiska				+		
	- wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z mediów elektronicznych	+					
	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komputer osobisty, internet, portale społecznościowe</i>		+				
	- podaje zasady, których powinni przestrzegać użytkownicy internetu		+				
	- rozumie, czym jest kultura masowa			+			
	- tłumaczy, dlaczego współczesny świat określa się jako „globalną wioskę”			+			
	- omawia podstawowe problemy krajów Trzeciego Świata	+					
	- podaje przykłady działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe w celu pomocy najbardziej biednym krajom		+				
	- dostrzega różnice dzielące współczesny świat na bogatą Północ i biedne Południe			+			
	- wymienia nazwy organizacji, które niosą pomoc mieszkańcom krajów Trzeciego Świata lub działają w obronie praw człowieka			+			
	- podaje przykłady problemów, z którymi borykają się dzieci mieszkające w państwach biednego Południa			+			
	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>wojna lokalna</i>		+				
	- opowiada o tym, co wydarzyło się w Nowym Jorku 11 września 2001 roku			+			
	- tłumaczy, jakie działania są podejmowane w celu zapobiegania konfliktom na świecie			+			
	- wskazuje na zagrożenia, jakie dla międzynarodowego pokoju stwarza terroryzm				+		
	- wymienia przyczyny konfliktu palestyńsko-izraelskiego					+	
Umiejętności	- zaznacza na osi czasu daty związane z podbojem kosmosu: lata 1961 i 1969	+					
	- omawia na podstawie infografiki pozytywne i negatywne skutki postępu technicznego we współczesnym świecie		+				
	- na podstawie tekstu źródłowego wymienia skutki niszczenia środowiska naturalnego		+				
	- ocenia wpływ człowieka na środowisko naturalne			+			
	- opowiada, jak wyobraża sobie postęp w technice w najbliższych latach					+	
	- na podstawie artykułu wymienia argumenty wysuwane przez osoby twierdzące, że Amerykanie w 1969 roku nie wylądowali na Księżycu, oraz przez osoby, które są przekonane o powodzeniu misji Apolla 11, a następnie wyraża własną opinię na omawiany temat						+
	- tłumaczy, w jaki sposób wykorzystuje się nowoczesne technologie w szkołach		+				
	- na podstawie tekstu źródłowego podaje zasady bezpiecznego korzystania z internetu		+				
	- określa wpływ kultury amerykańskiej na życie ludzi na całym świecie			+			
	- na podstawie własnych obserwacji opisuje metody wykorzystywane przez media w celu przyciągnięcia uwagi odbiorców					+	
	- wskazuje na mapie świata obszary, na których odsetek ludzi cierpiących głód jest najwyższy, oraz tereny, na których jest on najniższy			+			
	- wyjaśnia, z czego wynikają problemy państw biednego Południa					+	
	- wskazuje formy pomocy udzielanej państwom biednego Południa, które uważa za najskuteczniejsze					+	
- na podstawie zebranych informacji opisuje dowolną akcję przeprowadzoną przez						+	

jedną z organizacji charytatywnych					
- zaznacza na osi czasu datę ataku terrorystycznego na USA z 11 września 2001 roku	+				
- tłumaczy, dlaczego konflikty należy rozwiązywać drogą dialogu		+			
- wskazuje na mapie świata regiony, w których wybucha współcześnie najwięcej konfliktów zbrojnych			+		
- wyjaśnia na przykładach przyczyny i skutki konfliktów zbrojnych			+		
- wskazuje problem współczesnego świata, który uważa za najważniejszy, a następnie proponuje sposób jego rozwiązania					+
- na podstawie zebranych informacji omawia wybrany współczesny konflikt zbrojny					+
- tłumaczy, jaki wkład w rozwój nowoczesnych technologii wniósł Steve Jobs					+